

Kipindi cha 11: Kumbukumbu la Torati 26

Dkt. Cynthia Parker

Huyu ni Dkt. Cynthia Parker na mafundisho yake kuhusu kitabu cha Kumbukumbu la Torati. Hii ni kipindi cha 11, Kumbukumbu la Torati 26.

Utangulizi: Mahali Ambapo Mungu Anachagua

Kwa hivyo, kwa ajili ya hotuba hii, tunaangalia Kumbukumbu la Torati sura ya 26. Sura ya 26 itatufungia kanuni ya sheria. Na tutaona tunapoanza kusoma sura ya 26 kwamba mahali palipochaguliwa patakuwa wazi sana katika sura hii. Hatujaona mahali palipochaguliwa rasmi tangu sura ya 18. Lakini tunapofikiria kanuni nzima ya sheria kama kitengo kinachoshikamana, tunaona jinsi sura ya 12 ilivyokuwa utangulizi wa mahali palipochaguliwa, na sasa tutamalizia kanuni ya sheria katika sura ya 26 na mahali palipochaguliwa tena. Kwa hivyo, ni mwisho mzuri sana wa kitabu. Sura ya 26 ina sherehe mbili tofauti za kiliturujia au sherehe ambazo Waisraeli wanaambiwa wafanye mara tu wanapoingia katika nchi. Kwa hivyo, hebu tuangalie Kumbukumbu la Torati 26.

Sherehe Mbili za Liturujia

Kwa hivyo kwanza tutaona kanuni mbili tofauti za sheria; tutasoma kila moja ya hizi, au si kanuni za sheria, bali sherehe za kiliturujia. Sura ya 26 inaanza hivi. "Ndipo utakapoingia katika nchi ambayo Bwana, Mungu wako, anakupa iwe urithi, na kuimiliki na kukaa humo, ndipo utakapochukua sehemu ya kwanza ya mazao yote ya ardhi, utakayoyavuna kutoka katika nchi yako akupayo Bwana, Mungu wako; nawe utayaweka katika kikapu, na kwenda mahali ambapo Bwana, Mungu wako, atachagua ili kuliweka jina lake."

Kwa hivyo, tena, mtachukua mazao kutoka katika nchi. Tunazingatia sana ukweli kwamba nchi hii wanayoingia, hawaipokei kulingana na chochote walichofanya. Wanaipokea kama zawadi kutoka kwa Mungu, na wanapaswa kuchukua mazao kutoka katika nchi hiyo.

Sasa, haisemi hasa ni mazao gani hayo yangekuwa, lakini pengine tunaweza kudhani yangekuwa kila kitu kinachojumuisha kalenda ya kilimo. Kwa hivyo, kila kitu ambacho tumezungumzia katika mihadhara iliyopita ni neema ya ardhi. "Weka kwenye kikapu na uipeleke mahali palipochaguliwa."

Katika mstari wa 3, "Utamwendea kuhani aliye madarakani wakati huo na kumwambia, 'Ninatangaza leo kwa Bwana, Mungu wangu, kwamba nimeingia katika nchi ambayo Bwana aliwaapia baba zetu kwamba atatupa.'"

Sasa, kinachovutia ni kwamba kwa amri hii ya kwanza kabisa ya kiliturujia, tunachokiona ni kwamba kila mtu anatakiwa kutambua siku ambayo wao, kama watu binafsi wameingia katika nchi ambayo Mungu amewapa. Kwa hivyo, wao kama mtu binafsi wamepokea urithi kutoka kwa mwenye ardhi halisi, kutoka kwa Mungu. Na kwa hivyo, kuna utambuzi huu wa kibinafsi kwamba mimi ndiye, nimeingia.

Imani ya Kwanza

Na kisha, katika mstari wa 4, inasema, "Kisha makuhani wachukue kikapu mkononi mwako na kukiweka mbele ya madhabahu ya Bwana Mungu wako." Na tunapoanza na mstari wa 5, mstari wa 5 hadi 10, tuna kile ambacho baadhi ya watu hukiita Imani. Kwa kweli ni usomaji wa historia ya wokovu wa Waisraeli. Lakini ninachotaka ufanye ni ninaposoma au unaposoma, na ufuate pamoja nami, zingatia viwakilishi vinavyotumika katika Imani hii. Kwa hivyo, hii sio tu, kumbuka mambo ambayo Mungu wako amefanya, lakini kwa kweli tunaona kwamba kuna msamiati kama ulioandikwa, hii ndiyo unayopaswa

kusema. Zingatia viwakilishi tunapoendelea, katika mstari wa 5, hadi mstari wa 10.

"Utajibu na kusema mbele za Bwana Mungu wako, 'Baba yangu alikuwa Mwaramu aliyetangatanga.'" Kwa hivyo, huu ni msemo wa ajabu. "Baba yangu alikuwa Mwaramu aliyetangatanga." Kwa hivyo, hii inamrejelea nani hasa? Watu wengi wanasema labda ni Ibrahimu au Yakobo. Wote wawili walitoka katika eneo la Mesopotamia wakati fulani, hivyo jina la Kiaramu. Na wasomi wengine pia wameona kujivunia ukweli kwamba "baba yangu alikuwa Mwaramu aliyetangatanga." Neno hilo Kiaramu baadaye sana katika historia ya Israeli, kwamba Waaramu walikuwa maadui wa Waisraeli. Kwa hivyo, Imani hii lazima iwe hati ya mapema sana. Lazima itoke kwenye chanzo cha mapema sana kabla ya Waaramu walipokuwa maadui wakubwa wa Waisraeli ili waseme, "Baba yangu alikuwa Mwaramu huyu aliyetangatanga."

Tutagundua kwamba iwe ni Ibrahimu au Yakobo, hii inafanya kazi kwa njia yoyote ile. Kimsingi inarejelea mababu. Kwa hivyo, ni njia ya kusimulia hadithi hii. Na kwa kusema "mtu wa Kiaramu anayetangatanga" katika Imani, mkulima huyu ambaye ameleta mazao haya yote kutoka ardhini anakumbuka kwamba hapo zamani za kale, hawakuwa na ardhi. Kwa hivyo, Maramu anayetangatanga, yule ambaye hakuwa na ardhi, mgeni, mzururaji, yule asiye na ardhi.

"Basi, baba yangu alikuwa Mwaramu aliyekuwa akitangatanga, akashuka Misri, akakaa huko kwa watu wachache. Lakini huko akawa taifa kubwa, lenye nguvu, na lenye watu wengi. Wamisri walitutendea kwa ukali, wakatutesa, wakatutumikisha kazi ngumu. Ndipo tukamlilia Bwana, Mungu wa baba zetu. Bwana akasikia sauti yetu, akaona mateso yetu, na taabu yetu, na mateso yetu; Bwana akatutoa Misri kwa mkono hodari, na mkono ulionyoshwa, na kwa

utisho mkuu, na kwa ishara na maajabu; akatuleta hapa, akatupa nchi hii, nchi ijaayo maziwa na asali. Sasa, tazama, nimeleta malimbuko ya mazao ya ardhi uliyonipa, Ee Bwana."

Sasa, huo sio mwisho kabisa wa mstari wa 10. Lakini je, umeona viwakilishi hivyo? Kwa hivyo, katika Imani hii, mkulima anapokuja na kutoa matunda ya kwanza ya ardhi na kusimulia hadithi. "Ni baba yangu," na kisha "sisi" na "yetu," "Tulikuwa Misri, Misri ilitutesa, tulimlilia Bwana." Kwa hivyo, tunaona tena kile ambacho Kumbukumbu la Torati limekuwa likifanya wakati wote. Mchanganyiko wa wewe kama mtu binafsi na wewe wingi, kundi zima la watu.

Kumbukumbu la Torati linahakikisha kwamba katika Imani hii, watu wanapoingia kusherehekea ukweli kwamba wamepokea zawadi hii kutoka kwa Mungu, wao kama watu binafsi wanatakiwa kuja, lakini wanatambua kwamba wao, kama kundi zima la watu, sisi sote, si tu tulio hai leo, bali sisi sote katika siku za nyuma ndio ambao wamepokea neema ya Mungu na kazi ya Mungu ili kutuleta hapa.

Na kisha kiwakilishi mwishoni kabisa kinasema. Kwa hivyo "Lazima nije." Kwa hivyo mimi, kama mtu binafsi, sasa pia najibu.

Kwa hivyo, kupitia Imani hii au hii ni historia ya wokovu, tunaona jinsi watu wanavyotambua kwamba historia yao, hadithi yao, ni moja ya kutoka kwa mababu wa Armean waliokuwa wakitangatanga bila ardhi hadi kutawanyika. Kwa hivyo, wamepewa zawadi ya nchi hii nzuri. Walitoka kuwa watumwa hadi kukombolewa. Kwa hivyo, Imani hii inasimulia hadithi yao yote hadi mahali ambapo wamepewa zawadi kubwa; sasa wanamjibu Mungu kwa upendo.

Mahali Hapa na Nchi Hii

Kwa hivyo, aina nyingine ya jambo la kuvutia linalojitokeza liko katika mstari wa 9. Kwa hivyo, tayari tunajua tangu mwanzo wa Imani hii kwamba mkulima, yaani watu, wanatakiwa kwenda mahali ambapo Mungu alichagua. Kwa hivyo, sherehe hii inafanyika mahali palipochaguliwa.

Kwa hivyo, tunajua eneo la jumla, na katika mstari wa tisa, tuna, "Naye ametuleta mahali hapa na kutupa nchi hii." Kwa hivyo, tuna misemo miwili ambayo inaonekana kuwa sambamba. Kwa hivyo, hamaqom hazeh , ni "mahali hapa." Kwa hivyo Mungu ametuleta mahali hapa. Na ametupa haretz hazeh hiyo ni "nchi hii."

Sasa, hamaqom ni neno linalotumika sana katika kitabu cha Kumbukumbu la Torati. Na sehemu ya swali ni, "mahali hapa" panamaanisha nini katika mstari wa 9? Tunaweza kusema tunajua muktadha mkubwa ni kwamba wamesimama mahali palipochaguliwa. Kwa hivyo, tunaweza kusema kwamba mstari huu unamaanisha Mungu ametuleta, au sasa nimefika mahali hapa, mahali hapa palipochaguliwa, na Mungu pia ametupa nchi hii. Na hilo lingekuwa na maana kabisa.

Au unaweza kusema kwa sababu vifungu hivi vinaendana. Labda hamaqom hapa pia ni haaretz . Kwa hivyo inaweza kuwa kwamba Mungu ametuleta mahali hapa, yaani, nchi hii inayotiririka maziwa na asali. Au labda utata ni kwa makusudi. Tulichokiona tunapozungumzia kuhusu mahali palipochaguliwa na miji yote iliyosambazwa, tumekuwa tukiangalia katika kanuni hii yote ya sheria kuhusu jinsi miji ilivyounganishwa na mahali palipochaguliwa, jinsi kuna viongozi wanaofanya kazi katika sehemu zote mbili, jinsi kuna shughuli zilizotokea katika sehemu zote mbili, jinsi si Walawi na makuhani tu waliopo mahali palipochaguliwa, bali watu wote wameitwa

kuwa watakatifu mbele za Mungu. Wote wanakula kwa njia inayoonyesha kwamba ni watakatifu na wametengwa kama tofauti na wametengwa.

Tabia yao katika miji yao inaonyeshwa na maneno haya, kama vile maneno haya yanavyowekwa mahali palipochaguliwa.

Kwa hivyo, ingawa inatambulika, Kumbukumbu la Torati limetenga mahali palipochaguliwa ambapo jina la Mungu linashikilia. Kwamba ni mahali pake pa kuishi, ambapo ni patakatifu kwa sababu Walawi wapo wanahudumu mbele zake. Ni patakatifu kwa sababu ndio mahali pekee ambapo wanaweza kuleta dhabihu zao. Lakini Kumbukumbu la Torati limetumia muda mwingi kusema utakatifu hauachiwi mahali pamoja tu. Kwa hivyo kwa sababu tu jina la Mungu liko mahali palipochaguliwa na dhabihu ziko mahali palipochaguliwa, na Walawi wako mahali palipochaguliwa haimaanishi kwamba sehemu yote iliyobaki ya nchi si takatifu. Yote ni takatifu kwa sababu yote yanaangukia chini ya sheria ya Mungu.

Kwa hivyo, sikia utata; Mungu ametuleta mahali hapa na ametupa nchi hii, nchi inayotiririka maziwa na asali. "Mahali hapa" panaweza kumaanisha mahali palipochaguliwa, au panaweza kumaanisha nchi. Lakini kwa vyovyote vile, kuna aina ya kufifia kwa mistari tena ya kile kilicho kitakatifu na kisicho kitakatifu. Na inaonekana kwamba hata katika Imani hii ambayo Waisraeli wananukuu wanapokuwa mahali palipochaguliwa, kuna utambuzi kwamba utakatifu unatoka mahali palipochaguliwa hadi kwenye kingo za taifa lao, kote katika nchi, ambayo inatiririka maziwa na asali.

Imani ya Pili - Zaka kwa Maskini

Kwa hivyo, baada ya Imani hii ya kwanza kabisa, basi tunafikia Imani ya pili katika sura ya 26. Kwa hivyo, Imani ya pili inachukuliwa kuwa "Zaka Maskini." Kwa hivyo, ni zaka nyingine tena, lakini hii ni zaka ya kipekee kwake;

sio zaka ya kawaida ambayo watu hutoa kila mwaka kwa mahali palipochaguliwa.

Kwa hivyo, tutaanza na mstari wa 11. Naam, nitaanza na mwisho kabisa wa mstari wa 10. "Nawe utaiweka mbele za Bwana, Mungu wako, na kusujudu mbele za Bwana, Mungu wako; nawe, na Mlawi, na mgeni aliye kati yako, mtafurahi kwa mema ambayo Bwana, Mungu wako, amekupa wewe na nyumba yako." ambayo kwa kweli ni ya kwanza.

Kwa hivyo, mstari wa 12, "Utakapokwisha kutoa zaka yote ya maongeo yako katika mwaka wa tatu, mwaka wa kutoa zaka, ndipo utakapompa Mlawi, na mgeni, na yatima, na mjane, ili wapate kula katika miji yako na kushiba . Utasema mbele za Bwana, Mungu wako, Nimeondoa sehemu takatifu katika nyumba yangu, nami nimempa Mlawi, na mgeni, na yatima, na mjane, sawasawa na amri zako zote uliyoniamuru; sijakosa wala sijasahau amri zako zozote."

Kwa hivyo, kabla hatujaendelea zaidi, tutaona huu ni mwaka wa tatu.

Na ni mwaka wa tatu wa kutoa zaka. Kwa hivyo, zaka ya mwaka mmoja huenda mahali palipochaguliwa; zaka ya mwaka wa pili huenda mahali palipochaguliwa. Mwaka wa 3 hauendi mahali palipochaguliwa bali hugawanywa miongoni mwao katika malango ya miji yao.

Na ni nani wanaopokea zaka hii? Katika mwaka wa kwanza na wa pili, inapofika mahali palipochaguliwa, Walawi ndio wanaopokea. Ni onyesho la vitendo la kutambua kwamba Mungu ndiye mmiliki wa ardhi, na unamrudishia zaka. Lakini katika mwaka huu wa tatu, unatambua kwamba wakati huu unachukua jukumu la kuwalisha na kuwatunza watu waliotengwa ndani ya jamii.

Sasa, kinachovutia ni kwamba katika Kumbukumbu lote la Torati, kuna kitenzi, Shabbati, kinachotumika, ambacho kinamaanisha "kutosheleza." Na katika Kumbukumbu lote la Torati, Mungu ndiye anayesemekana kukidhi mahitaji ya watu wake. Kwa hivyo, ikirudiwa mara kwa mara, na tena katika Kumbukumbu lote la Torati, Mungu anakidhi kila hitaji la Waisraeli. Na sasa, kwa sikukuu hii maalum, watu wanakidhi mahitaji ya wale walio wahitaji ndani ya mji wao.

Kwa hivyo, nitasoma mstari wa 12 tena, "Utakapomaliza kutoa zaka yote ya maongeo yako katika mwaka wa tatu, mwaka wa kutoa zaka, ndipo utakapompa Mlawi, mgeni, yatima, na mjane." Watu wote ambao hawana ardhi, kwa kawaida watu walikuwa maskini zaidi na waliotengwa zaidi.

"Ili wapate kula katika miji yenu na kushiba." Kwa hivyo, ndani ya sikukuu hii, unapokuja na kumwahidi Mungu, nimekuwa mwangalifu sana kuhakikisha kwamba nimechukua sehemu takatifu kutoka nyumbani kwangu na kuwapa maskini na wahitaji walio karibu nami. Ni njia ya Waisraeli kusema, "Mungu, ninatambua umetosheleza mahitaji yetu yote, na sasa nitaiga matendo yako na kurudi kwa kujibu na kufanya vivyo hivyo."

Ina maana kwamba kitendo hiki ni kitakatifu kama vile kuchukua zaka mahali palipochaguliwa. Kwa hivyo, kitendo hiki kitakatifu si tu kile unachomfanyia Mungu bali pia jinsi unavyochagua kutenda na wengine walio karibu nawe.

Sehemu Iliyobaki ya Tamasha

Kwa hivyo, tutasoma sehemu iliyobaki ya sikukuu hiyo katika mstari wa 14. "Sikula sehemu yake nilipokuwa na huzuni, wala sikuondoa sehemu yake nilipokuwa najisi, wala sikutoa sehemu yake kwa wafu. Nimeisikiliza sauti ya Bwana, Mungu wangu. Nimefanya kama ulivyoniamuru." Kwa hivyo,

"Sikukusanya hii pamoja" inamaanisha sijachafua zaka hii, lakini ni zaka takatifu. Ingawa haitolewi mahali palipochaguliwa, inatolewa kwa watu katika malango ya jiji.

Mstari wa 15, "Uangalie kutoka makao yako matakatifu kutoka mbinguni, ukawabariki watu wako Israeli kutoka katika nchi uliyotupa, nchi iliyojaa maziwa na asali, kama ulivyowaapia baba zetu. Leo Bwana, Mungu wako, anakuamuru kuzishika amri na hukumu hizi; basi angalia kuzifanya kwa moyo wako wote na roho yako yote."

Kufungwa kwa Kanuni ya Sheria

Sasa, mistari mitatu ya mwisho haiendani kabisa na mojawapo ya sherehe hizi, lakini inafanya kazi vizuri sana katika kumalizia kanuni nzima ya sheria. Kwa hivyo, tutagundua kwamba tunaanza na tamko, hadhira, na kitendo.

Kwa hivyo, mstari wa 17, tunapomalizia kila kitu kinachohusiana na kanuni ya sheria. "Leo mmetangaza mbele za Bwana." Kwa hivyo, ninyi, "Waisraeli mmetangaza mbele za Bwana Mungu wenu," ambaye ni hadhira. "Kwamba mnetembea katika njia zake, kushika sanamu yake, amri zake, na hukumu zake, na kusikiliza sauti yake. Bwana ametangaza leo." Kwa hivyo, tulikuwa na Waisraeli wakimtangazia Bwana kile wangepanya. Na sasa tuna Bwana akiwaambia watu kile atakachofanya. "Bwana ametangaza leo kuwa watu wake, mali ya thamani, kama alivyokuahidi, kwamba mnapaswa kushika amri zake zote na kwamba atawaweka juu ya mataifa yote, ambayo ameyafanya, kwa sifa, sifa, na heshima kwamba mtakuwa watu waliowekwa wakfu kwa Bwana Mungu wenu kama alivyosema."

Na kisha tunamalizia kanuni ya sheria. Kwa hivyo, tuliishia na makubaliano haya kati ya Mungu na watu wake. Na Mungu, akisema, mradi tu

watu watii sauti yake na kutimiza amri zake na sheria yake, atawaweka, nao watakuwa mfano kwa mataifa yote, na kisha kanuni ya sheria inafungwa.

Hakikisho la Kumbukumbu la Torati 27-29

Kwa hivyo, tunapoingia katika sura ya 27, 28, na 29, sasa tunarudi kwenye utambuzi kwamba Waisraeli wanasimama na Musa nje ya nchi wakiangalia ndani. Kwa hivyo, tumepata nafasi hii katika kanuni ya sheria ya 12-26 kusema, tunafanyaje? Inamaanisha nini kumfuata Mungu? Inaonekanaje kula, kuanzisha uongozi, kuwa na muundo wa kijamii na maadili ya kijamii? Tunafanyaje hivi katika nchi?

Tumekuwa tukijadili hilo, na sasa tunasimama tena na Waisraeli nje ya nchi. Na tunarudi kidogo kama tulivyoona mwanzoni mwa Kumbukumbu la Torati katika sura ya 1-3. Kwa hivyo, tutazungumzia hilo katika hotuba inayofuata.

Huyu ni Dkt. Cynthia Parker na mafundisho yake kuhusu kitabu cha Kumbukumbu la Torati. Hii ni kipindi cha 11, Kumbukumbu la Torati 26.